

Sygn. akt VIII U 1147/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO w Gdańsku Hanna Witkowska-Zalewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Iwona Lawrenc

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2013 r. w Gdańsku

sprawy J. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 16 maja 2013 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje J. D. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach poczynając od daty złożenia wniosku.

/na oryginale właściwy podpis/

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16.05.2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w G. odmówił J. D. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), tj. udowodnienie 14 lat, 7 miesięcy i 20 dni pracy w warunkach szczególnych w miejsce wymaganych 15 lat.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że uwzględnił jako okres pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia w Zakładzie (...) Sp. z o.o. w G. , nie uwzględnił zaś okresu zatrudnienia w (...)w G. od 01.03.1981 r. do 02.09.1985 r. na stanowisku technik fizjoterapii.

Ubezpieczona odwołała się od powyższej decyzji i wniosła o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury poprzez zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych spornego okresu pracy w (...) G. od 01.03.1981 r. do 30.09.1981 r. , kiedy to wykonywała prace przy obsłudze sprzętu rehabilitacyjnego w pełnym wymiarze czasu pracy .

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, a w uzasadnieniu powołał się na argumentację zawartą w treści zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona J. D. urodzona (...), w dniu 09.04. 2013 r. złożyła do ZUS wnioski o emeryturę (niesporne, ponadto wnioski – k. 1-2 plik II akt ubezpieczeniowych).

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczona udowodniła 21 lat, 2 miesiące i 18 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 14 lat i 7 miesięcy i 20 dni okresów pracy w warunkach szczególnych zamiast 15 lat. Nadto, ubezpieczona nie jest członkiem OFE, nie pozostaje w stosunku pracy, ukończyła 55 lat, na dzień 01.01.1999 r. osiągnęła wymagany okres składkowy i nieskładkowy-20 lat dla kobiet.

Z uwagi na powyższe, zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach (vide: karta przebiegu zatrudnienia – k. 29 plik II akt ubez., decyzja– k. 33 plik II akt ubez., odwołanie– k. 3 akt sprawy).

J. D. była zatrudniona od 01.03.1981 r. do 02.09.1985 r. w Szpitalu Miejskim im. (...) w G. w D. (...)(...) na stanowisku technik fizjoterapii .

W okresie od 01.03.1981 r. do 30.09.1981 r. wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu prace fizjoterapeuty przy obsłudze sprzętu rehabilitacyjnego, tj.: prace narażające na działanie promieniowania jonizującego i działanie pól elektromagnetycznych w zakresie od 0,1 do 300.000 MHz w strefie zagrożenia. Ubezpieczona ze względu na szkodliwy wpływ obsługiwanych urządzeń rehabilitacyjnych miała skrócony czas pracy.

Od 01.10.1981 r. do 20.12.1981 r. ubezpieczona korzystała z urlopu bezpłatnego. Od 01.03.1982 r. wykonywała prace fizjoterapeuty w wymiarze 1/2 etatu (dowód: świadectwo pracy -k.11 plik II akt ubez., akta osobowe, w tym świadectwo pracy z 1985 r., pismo z dn. 26.02.1982 r., umowa o pracę z 1981 r., decyzja o przyznaniu dodatku specjalnego– k. 23 akt sprawy zeznania ubezpieczonej -k. 34-35 akt sprawy).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącej zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został bezsprzecznie potwierdzony w przeprowadzonym postępowaniu dowodowym, w szczególności w oparciu o przedłożone dokumenty w aktach osobowych.. Sąd oparł się ponadto na zeznaniach samej ubezpieczonej. Dokonując analizy i oceny zeznań bezpośrednio w toku rozprawy Sąd orzekający uznał je za w pełni wiarygodne. Zeznania te są wyczerpujące, wzajemnie się uzupełniają i korelują z dokumentami osobowymi skarżącej.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadza się do rozważenia czy przedstawione dowody są wystarczające dla uznania, iż praca wykonywana przez skarżącą w spornym okresie była pracą w szczególnych warunkach.

Poza sporem pozostawało natomiast, że wnioskodawczyni spełnia pozostałe kryteria prawa do świadczenia, tj. ukończyła 55 lat, legitymuje się wymaganym okresem ogólnego stażu pracy, nie jest członkiem OFE oraz rozwiązała stosunek pracy z każdym pracodawcą.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

1. legitymują się okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet,

2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
3. nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z przepisem § 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym te okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i ugruntowanym orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Należy podkreślić, że prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał faktycznie prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma zatem charakter i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ze wskazaniem nazwy stanowiska pracy określonej w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Jak zauważył Sąd Najwyższy - określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „pracy wykonywanej w szczególnych warunkach” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie należy do kompetencji pracodawcy (vide: wyrok z dnia 22 czerwca 2005r., sygn. akt I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90). Zdarzyć się przecież może, iż pracodawca nie wystawił świadectwa pracy w szczególnych warunkach, pomimo iż pracownik taką pracę wykonywał, jak w niniejszym postępowaniu.

W sądowym postępowaniu odwoławczym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, Lex Polonica, uchwała Sądu Najwyższego z dnia

21 września 1984 r., III UZP 48/84, Lex Polonica). Nie jest zatem przeszkodą dla dokonania takich ustaleń brak świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę.

Należy przy tym wskazać, że ubezpieczony nie ponosi winy za brak możliwości wystawienia mu przez pracodawcę odpowiednich świadectw. W związku z tym, należało oprzeć się z jednej strony na zachowanej dokumentacji pracowniczej, a z drugiej na dowodach w postaci zeznań ubezpieczonej .

Wskazać należy, że w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w dziale XIV pod poz. 4 wskazano jako prace w warunkach szczególnych prace narażające na działanie promieniowania jonizującego i prace narażające na działanie pól elektromagnetycznych w zakresie od 0,1 do 300.000 MHz w strefie zagrożenia.

Fakt wykonywania przez ubezpieczoną pracy w szczególnych warunkach w spornym okresie odpowiadającej charakterem i zakresem pracy wskazanej w wykazie A , w dziale XIV pod poz. 4 załącznika do przywołanego wyżej Rozporządzenia został potwierdzony w toku przeprowadzonego postępowania dowodowego.

Niewątpliwie wynikał on z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych będących podstawą dokonanych ustaleń faktycznych, których autentyczności i rzetelności nie kwestionowała żadna ze stron, a Sąd z urzędu nie znalazł podstaw do odebrania im przymiotu wiarygodności.

Sąd rozpoznając spór oparł również na zeznaniach ubezpieczonej . Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw by kwestionować ich wiarygodność. Treść zeznań znajduje również odzwierciedlenie w zgromadzonej dokumentacji, w szczególności świadectwie pracy z 1985r., pisma zakładu pracy z dn. 26.02.1982 r., umowy o pracę z 1981 r.

Zatem ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że ubezpieczona w okresie od 01.03.1981 r. do 30.09.1981 r. wykonywała prace w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy, natomiast od dnia 01.03.1982 r. wykonywała te prace w wymiarze 1/2 etatu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy wyżej wskazany okres zatrudnienia w(...) G. wymiarze 7 miesięcy zaliczył ubezpieczonej do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Zsumowanie powyższego okresu wykonywania pracy z udowodnionym w trakcie postępowania przed organem rentowym wskazuje, iż staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych jest dłuższy niż wymagany ustawą. W związku z tym, zgodnie z przepisem § 4 rozporządzenia, należało uznać, że ubezpieczony spełnił wszystkie wymogi do przyznania mu świadczenia emerytalnego w wieku obniżonym.

W konkluzji z przytoczonych względów i argumentów Sąd Okręgowy, na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i cytowanych wyżej regulacji, w wyroku zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. i przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od 09.04.2013 r. ., tj.: od dnia złożenia wniosku o emeryturę.

SSA w SO H. Witkowska-Zalewska